

BARNENS #3

EN TIDNING FRÅN
PLAN SVERIGE
NUMMER 3 : 2015

FRAMTID

Nepal fyra månader
efter jordbävningen

Så har det gått med
Millenniemalet

"Ingen kan göra allt
men alla kan
göra något"

Sierra Leone

– Lärare kräver sex för bra betyg

FOTO: JANN LIPKA

Sexuella övergrepp i skolan måste stoppas

Unga flickor och pojkar tillbringar en stor tid av sin vakna tid antingen i eller på väg till eller från skolan. Skolan borde vara en säker miljö där de kan koncentrera sig på att studera och dit föräldrar kan känna sig trygga att skicka sina barn.

Men verkligheten är ofta en annan. För många barn i Plans programländer är skolmiljön tvärtemot en farlig plats där de riskerar att bli slagna, utsättas för verbala trakasserier, mobbing och sexuella övergrepp från både skolkamrater och lärare. Många gånger finns få vuxna i skolan som kan förebygga eller hantera den här typen av händelser och det saknas offentliga institutioner som hanterar övergrepp mot barn. Föräldrarna informeras dessutom sällan om det som sker innanför skolans väggar.

Studier visar att nästan hälften av alla dem som utsätts för sexuella övergrepp är flickor som ännu inte har fyllt 16 år och just sexuella trakasserier är en viktig orsak till att unga tjejer hoppar av skolan. Förövarna är oftast någon som de känner: lärare, skolkamrater och grannar. Inte minst lärare kan använda sin position för att tvinga barn och ungdomar att utbyta sexuella tjänster mot bra betyg eller sänkta skolavgifter. Fattiga elever är extra utsatta eftersom de kan tvingas att byta sexuella tjänster mot pengar.

Sexuella övergrepp i skolan är en allvarlig kränkning. De kan också leda till oönskade graviditeter, osäkra aborter och könssjukdomar. Grundproblemet är patriarkala attityder och bristande förståelse för barns rättigheter. Men även illa utformade skollokaler kan öka elevernas utsatthet. Risken är störst vid latriner, i tomma klassrum eller sovsalar, vid skolgårdens utkant eller på väg till och från skolan.

I det här numret av Barnens framtid får du följa med till Sierra Leone och träffa ungdomar som har egna erfarenheter av övergrepp från hänsynslösa lärare och rektorer. Vi har pratat med Yeama som tvingades ha sex med sin lärare för att få ut sina betyg. Och Christiana som försökte stå upp mot det sexuella våldet, men som själv tvingades att byta skola. Ungdomarna säger att de saknar tilltro till att skolpersonal eller polis kan ge dem det stöd som de har rätt till. Deras berättelser understryker den kritiska roll som Plan och andra organisationer spelar, genom att föra upp känsliga frågor på dagordningen och arbeta långsiktigt för att förändra attityder och skapa skyddsmekanismer på lokal nivå.

Kan vi utrota all fattigdom överallt fram till år 2030? Det är ett av de mål som världens ledare väntas anta när de samlas i New York i slutet av september. FN:s nya hållbarhetsmål ersätter de millenniemål som sedan millennieskiftet har styrt utvecklingsarbetet i världen. De nya ambitiösa målen har under de senaste åren förhandlats fram av miljontals människor i en unik process och Plan har självklart deltagit i arbetet.

Men varför är den här typen av mål så viktiga? Jo, de blir ett slags glasögon genom vilka världens regeringar och organisationer kommer att se på bistånd och utveckling under de kommande 15 åren. De flesta målen har tydliga kopplingar till Plans arbete och de ger oss svart på vitt att världens ledare har bestämt att de här frågorna är avgörande för mänsklighetens utveckling. Det blir ett viktigt verktyg när vi ska mobilisera stöd för barns rättigheter.

Anna Hägg-Sjöquist
Generalsekreterare på Plan

Plan är en internationell barnrättsorganisation som arbetar för och tillsammans med barn. För Plan är barn i världen en kraft som kan påverka sin egen utveckling.

Plan:

- stödjer utvecklingsarbete på gräsrotsnivå tillsammans med barnen och utifrån deras rättigheter och behov
- hävdar barns rättigheter
- ökar förståelsen mellan olika kulturer och människor
- arbetar utifrån FN:s barnkonvention

Plans arbete finansieras främst genom fadderskap. Som fadder stödjer du utvecklingen i barnets närmiljö. Dina pengar går alltså inte till något enskilt barn utan bidrar till att många får det bättre.

Plan är en religiöst och politiskt obunden organisation som ingår i ett internationellt nätverk av 69 länder. Det gör Plan till en av världens största biståndsorganisationer som arbetar med barn.

Vår verksamhet utvecklas ständigt. Aktuell information får du på vår hemsida:

www.plansverige.org

Telefon: 08-58 77 55 00

Telefontid mån–tors:

09.00–12.00, 13.00–20.00

fre: 09.00–12.00, 13.00–15.00

Fax: 08-58 77 55 10

Fadderbidrag:

Pg: 90 07 01-4, Bg: 900-7014

Övriga bidrag:

Pg: 90 07 31-1, Bg: 900-7311

BARNENS FRAMTID ges ut av Plan Sverige Produktion & Försäljning AB, Textilgatan 43, Box 92150, 120 08 Stockholm, tel: 08-58 77 55 00, fax: 08-58 77 55 10, www.plansverige.org, info@plansverige.org

Ansvarig utgivare: Anna Hägg-Sjöquist, anna.hagg-sjoquist@plansverige.org
Projektledare: Annika Widholm

Produktion: Global Reporting
Projektledare: David Isaksson
Redaktör: Anette Emanuelsson
Layout: Lisa Jansson

Tryck: V-TAB, 2015

OMSLAGSBILDEN:
Sierra Leone.
Foto: Pieter Ten Hoopen.

INNEHÅLL #3

6

12

16

21

4» Sexuellt våld utbredd i skolan

Lärare kräver sexuella tjänster i utbyte mot betyg.

6» Sierra Leones skolor otrygga

Yeama, Christiana och Foday jobbar mot övergrepp.

10» Millenniemålen, så har det gått

FN ska anta 17 nya hållbarhetsmål.

12» Nepal återuppbyggs

Människor återskapar sina liv efter jordbävningen.

14» Alla kan göra något

Möt några av Plans alla givare.

16» Utan rättigheter i Thailand

Minoritetsfolk saknar medborgerliga rättigheter.

18» Fadderresa till Bolivia

Följ med Ylva och Ronnie som besökt sitt fadderbarn.

20» Eldsjälar

Möt Christina och Ingrid som är volontärer hos Plan.

22» Hallå där Anitha Schulman

Intervju med programledaren för Mum Enough.

23» Plans Ungdomsråd

Krönika om självkänsla och allas lika värde.

När skolan blir en mardröm

Lärare, klasskamrater och vuxna män som utsätter unga flickor för sexuellt våld i eller på väg till skolan är ett allvarligt problem i världen. Det är en av de grövsta kränkningarna av de mänskliga rättigheterna och hindrar många flickor från att gå ut skolan.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON • FOTO: PETTER BOLME

Under större delen av året tillbringar barn mer tid i skolan än någon annanstans, med undantag för hemmet. Här behöver de en säker miljö som gör det möjligt att hänga med i undervisningen och utveckla både akademiska och sociala förmågor. Skolan borde vara en av de säkraste platserna för ett barn

Men sanningen är tyvärr en annan. För många barn är skolmiljön en

farlig plats där de riskerar att bli slagna eller utsättas för glåpord från skolkamrater eller lärare. En betydande del av trakasserierna är också sexuella.

– I många länder är riskerna i skolmiljön extrema. Lärare drar in tjejer på sitt rum, det sker våldtäkter vid latrinerna och elever blir trakasserade på väg till skolan, såväl fysiskt och sexuellt som verbalt. Det låter

En skolklass i Sierra Leone. Dessa elever har ingen koppling till artikeln om sexuellt våld i Sierra Leone.

extremt men är tyvärr vanligt. Men samtidigt som det finns många indikatorer på att det här är ett stort problem saknas övergripande och systematisk statistik. Det är också ett känsligt ämne som många helst inte vill prata om, säger Vera Gahm, rådgivare för våld mot barn på Plan Sverige.

Sexuellt våld kan få förödande konsekvenser. Att en lärare gör kvinnliga elever gravida är dessvärre inte ovanligt. Trakasserier kan också ge ungdomar psykiska problem som depressioner och självmordstankar och öka risken för olika typer av missbruk. Förutom fysiskt och psykiskt lidande leder sexuella kränkningar ofta till att föräldrar tar flickor ur skolan, både för att skydda dem och för att övergreppen ses som mycket skamliga – för flickorna.

Studier visar att de som begår övergrepp i nästan hälften av fallen ger sig på unga flickor som ännu inte har fyllt 16 år. I grunden finns ofta uppfattningen att flickor är mindre värda än pojkar samt en bristande förståelse för barns rättigheter. Även pojkar drabbas men det finns väldigt lite forskning på i vilken utsträckning.

Gärningsmännen förgriper sig ofta på någon som de känner, som en klasskamrat, elev eller granne. Inte minst lärare kan använda sin position för att tvinga barn och ungdomar att utbyta sexuella tjänster mot bra betyg eller sänkta skolavgifter. Fattiga elever är extra utsatta.

– Vi vet att det är vanligt att byta bra betyg mot sexuella tjänster. Många lärare vet inte ens att det är en våldshandling och kanske även olagligt. Höga nivåer av korruption i samhället gör att man kan göra som man vill eftersom polisen riskerar att släppa förövarna, säger Vera Gahm.

I många länder finns få vuxna i skolan och ingen policy för hur man ska förebygga eller hantera den här typen av händelser. Föräldrarna informeras dessutom sällan om det som sker innanför skolans väggar. Det kan också finnas en maktobalans mellan akademiskt utbildade lärare och föräldrar som i många fall saknar utbildning.

Plan jobbar för att unga människor ska få ökat inflytande över sin situation, till exempel genom att skapa forum där rektorer och lärare får möjlighet att lyssna på elevernas problem. Varje skola behöver också ha en uppförandekod som alla känner till. Lika viktigt är det att barn känner till sina rättigheter och vet vart de kan vända sig om de behöver hjälp eller stöd.

Det är också viktigt att det verkligen finns en instans dit drabbade elever och deras föräldrar kan vända sig. Det kan till exempel röra sig om personal på en vårdcentral som behandlar våldtagna tjejer, polis som tar emot anmälningar om sexuellt våld eller socialarbetare som kommer i kontakt med utsatta barn och deras familjer. De måste vara utbildade och hantera sexuella övergrepp snabbt och korrekt.

Men ofta finns det tyvärr brister hos de offentliga institutionerna och då behövs i stället personer ute i samhället som drabbade kan kontakta. Det kan vara kommittéer och grupper eller ibland också enskilda personer som har fått utbildning om sexuellt våld. De jobbar förebyggande genom att skapa diskussion om viktiga frågor, som till exempel ojämlikhet mellan könen och varför det anses okej att begå övergrepp mot barn. De vet också hur man anmäler ett övergrepp till myndigheterna.

– Huvudsaken är att alla barn och vuxna vet vem som kan anmäla övergrepp till det formella systemet, säger Vera Gahm.

Flickdagen 11 oktober

En dag för flickors rättigheter

2012

Plan hade länge drivit frågan om att FN borde inrätta en internationell flickdag för att uppmärksamma flickors utsatta situation. Den 11 oktober 2012 firades den för första gången. Plan lanserade sin kampanj **Because I am a Girl**, som syftar till att göra flickors utbildning till en prioriterad fråga.

2013

Tema **Utbildning**
– Alla flickor ska gå minst nio år i skolan.

2014

Tema **Barnäktenskap** – varje dag tvingas 39 000 flickor in i barnäktenskap.

2015

Tema **Våld mot flickor i och omkring skolan** – Sexuellt, fysiskt och psykiskt våld är den största anledning till att flickor inte fullföljer sin utbildning.

Tillsammans kan vi göra en insats

Varje dag utsätts hundratusentals flickor för olika former av våld, antingen i skolan eller på väg dit. Nästan hälften av alla övergrepp sker mot flickor under 16 år, och förutom det fysiska och psykiska lidandet tvingas flickorna ofta sluta skolan i förtid eftersom övergreppen de utsatts för är mycket skambelagda.

Vi vill göra allmänheten uppmärksam på omfattningen av problemet. I en kampanj, som pågår fram till internationella flickdagen den 11 oktober, uppmanar vi folk att engagera sig och ta ställning genom att anta #minlag. Min lag är ett personligt ställningstagande för att stoppa övergrepp i skolan. Genom att anta Min lag står du upp för flickors rätt till en trygg skolgång och uppmanar världens ledare att göra detsamma. Ju fler vi är som tar ställning desto större möjlighet har vi att påverka.

Hjälp oss i kampen – gå in på minlag.se och ta ställning för flickors rätt till en trygg utbildning.

minlag.se

Christiana, som egentligen heter något annat, är ambassadör för flickors rättigheter och kämpar mot barnäktenskap och tonårsgraviteter. Hon blev själv bortgift med en äldre man när hon var 16 år, som våldtog och misshandlade henne svårt. Hon lyckades fly men blev senare sexuellt utnyttjad av rektorn i sin skola.

Sierra Leone

”Om du vill få bra betyg måste du ha sex med mig”

17-åriga Yeama tvingades ha sex med sin lärare för att få ut sina betyg. 18-åriga Christiana blev tvungen att byta skola sedan hon sagt ifrån om det sexuella våldet. Och 22-årige Foday arbetar som volontär för att följa upp anmälningar om sexuella övergrepp. Följ med till Sierra Leone där unga kämpar för att göra skolan till en säkrare plats.

TEXT: SOFIA KLEMMING NORDENSKIÖLD • FOTO: PIETER TEN HOOPEN

Det är sen eftermiddag i en stad i södra Sierra Leone. Regnet har just slutat och luften är ljummen och luktar friskt av våta blad. Det droppar från träden och lerigt vatten strilar i rännor längs grusvägen. Det är andra veckan i augusti och i dagarna har regeringen släppt på några av de restriktioner som begränsat livet för människor under ebolaepidemiens värsta månader. Nu är utgångsförbudet på kvällarna borta och människor får lov att samlas utomhus igen – gå på fest, kolla på fotboll, bio. Inga nya ebolafall har rapporterats i landet den här veckan och ett hopp har tänts bland invånarna. Kanske kan man börja andas ut?

En av dem som ser en ljusning i livet är 17-åriga Yeama. Vi har bestämt träff för att prata om det som alla vet pågår på skolor runt om i Sierra Leone men som ingen vågar tala högt om. Nämligen att lärare och rektorer utnyttjar utsatta flickor sexuellt för att de ska ge dem godkänt på sina examina eller ge dem bättre betyg.

Yeama har sagt att hon vill att hennes berättelse ska komma ut så att inte fler flickor ska utsättas för samma sak som hon. Men för att skydda henne mot repressalier har vi ändrat hennes namn och visar inte hennes ansikte.

– Jag var 15 år och hade precis börjat i en ny skola efter ett långt uppehåll. Det var läraren i kristendom, prästen. Kristendom är vårt huvudämne och även om jag gjorde bra ifrån mig så underkände han mig gång på gång. Jag hade pluggat hårt och kunde svaren men eftersom han aldrig visade mig provresultaten så kunde jag inte säga emot.

En dag frågade Yeama läraren rakt ut varför han hela tiden underkände henne.

– Han svarade: ”Om du vill få bra betyg måste du ha sex med mig”.

Yeama tar sats och fortsätter:

– Så vi gjorde det, inne på hans kontor i skolan. Han sa till mig att komma dit en viss tid. Ibland på morgonen innan vi hade kristendom, ibland på rasten. Varenda dag bad han mig och ibland flera gånger om dagen. Under ett helt års tid höll det på.

Yeama är späd och klädd i en gul klänning med tunt skärp i midjan. Hon har fixat barnvakt så att vi kan göra intervjun i lugn och ro. Hemma har hon två små barn, en fyraårig son och en tvåårig dotter. Yeama är en av tusentals tonårsmammor i Sierra Leone och båda hennes graviditeter är resultatet av sexuella övergrepp. Hon berättar sin historia.

– Jag blev utkastad från mitt hem när jag var tolv år. Min mamma hade dött och pappa träffade en annan fru som inte tyckte om mig. Det var början på allt det hemska som hände i mitt liv senare, säger hon.

Yeama levde som hemlös och prostituerad i Freetown i tre år innan hon räddades från gatan och fick flytta till en kvinna i en annan del av landet som än i dag tar hand om henne och barnen. Hennes ”adoptivmamma”, som Yeama kallar henne, ville att hon skulle börja skolan igen när barnen var ett och tre år gamla. Yeama anade inte då att de sexuella övergreppen skulle börja igen.

– Jag hade inget val. Jag vågade inte berätta för min fostermamma eller för någon lärare i skolan.

– Jag fick högsta betyg, bättre än alla andra, men jag mådde dåligt varje gång jag såg honom. Han var en gammal man, jag kunde ha varit hans barnbarn.

”Så vi gjorde det, inne på hans kontor i skolan. Han sa till mig att komma dit en viss tid. Ibland på morgonen innan vi hade kristendom, ibland på rasten. Varenda dag bad han mig och ibland flera gånger om dagen. Under ett helt års tid höll det på.”

Yeamas historia är inte unik. Könsbaserat våld i skolan är utbrett och rapporteras från skolor i hela Sierra Leone. Det drabbar alla åldrar, från riktigt unga flickor upp till högsta universitetsnivå. I en intervjustudie som Plan och andra barnrättsorganisationer gjorde i landet 2010 uppgav två tredjedelar av de tillfrågade flickorna att de hade utsatts för någon form av sexuellt våld i hemmet eller skolan. Hela 18 procent av flickorna uppgav att de hade blivit våldtagna någon gång i livet och av dem hade 30 procent våldtagits i skolmiljö.

Mariama Zombo är rådgivare i genderfrågor för Plan i Sierra Leone och berättar att den här typen av våld i skolan har pågått i flera generationer.

– Könsbaserat våld är en kulturell fråga som handlar om makt och kön. Det som händer ute i samhället reflekteras även i skolans värld. Manlig dominans och patriarkala strukturer, kopplat till maktlöshet hos flickor och kvinnor, har bidragit till att könsbaserat våld i skolan är ett stort problem i Sierra Leone. Dessutom finns det begränsade möjligheter inom skolorna för att hantera och förhindra könsbaserat våld.

Mariama Zombo säger att under många år har flickor, familjer och skolmyndigheter hållit tyst om det som sker. Men nu har frågan kommit fram i ljuset och uppmärksammas såväl av regeringen som av Plan och andra barnrättsorganisationer.

– Plan har fokuserat på flera projekt som stärker flickors rättigheter, ökar möjligheten till utbildning och stärker deras självkänsla, till exempel stödjer vi en lokal radiostation för barn och unga som i sina program kan ta upp frågor om sexuella övergrepp i skolan och i hemmet. Dessa projekt ger flickor en röst och möjlighet att rapportera om våld och trakasserier både i skolan och där de bor, berättar Mariama Zombo.

Regeringen i Sierra Leone har sedan inbördeskriget tog slut år 2000 saktat försökt stärka skyddet för kvinnor och barn. Man har antagit en ny nationell barnrättslag och inte mindre än tre lagar för att stärka kvinnors rättigheter. Men genomförandet av de här lagarna är ett problem. Det saknas pengar för att myndigheterna ska kunna göra sitt jobb och rättssystemet är svagt och korrupt. >

”Det sexuella våldet mot flickor har ökat dramatiskt under ebolaepidemin. Jag mår så dåligt av det. Det plågar mig att se och höra allting som händer flickor här omkring.”

22-åriga Foday arbetar som volontär för en organisation som stödjer flickor som utsatts för sexuellt våld. Foday tar emot anmälningar från flickor som utsatts för övergrepp och hjälper dem att gå till polisen för att anmäla.

I staden Moyamba, tre timmar från huvudstaden Freetown, bor 22-åriga Foday. Han är med i Plans ungdomsråd och dessutom engagerad i en organisation som stödjer flickor som utsatts för sexuellt våld. Han vet hur svårt det är att få lärare eller andra vuxna straffade för sina brott:

– Det sexuella våldet mot flickor har ökat dramatiskt under ebolaepidemin. Jag mår så dåligt av det. Det plågar mig att se och höra allting som händer flickor här omkring, säger Foday.

Vi promenerar tillsammans till en av flickskolorna i området. Skolorna i Sierra Leone startade i maj efter nio månaders uppehåll på grund av ebolaepidemin. Just nu är det lov och bara de elever som inte har klarat sina examina är här. Några tonårsflickor i blå skoluniformer passerar med böcker under armen, fullt upptagna i ett samtal.

I ett tomt klassrum väntar fler medlemmar ur Plans ungdomsråd, som alla går eller har gått i den här skolan. Christiana, Salimatu, Abibatu och Foday är mellan 18 och 22 år och kämpar för att stärka ungas rättigheter. Christiana, som egentligen heter något annat, är ambassadör för flickors rättigheter och kämpar mot barnäktenskap och tonårsgraviditeter. Abibatu är programledare för den lokala radio-kanalens barn- och ungdomsprogram där hon informerar om barns rättigheter. Salimatu är ungdomsreporter och bloggar om ungas vardag och Foday tar emot anmälningar från utsatta flickor och hjälper dem att gå till polisen och ta fallet vidare inom rättsväsendet.

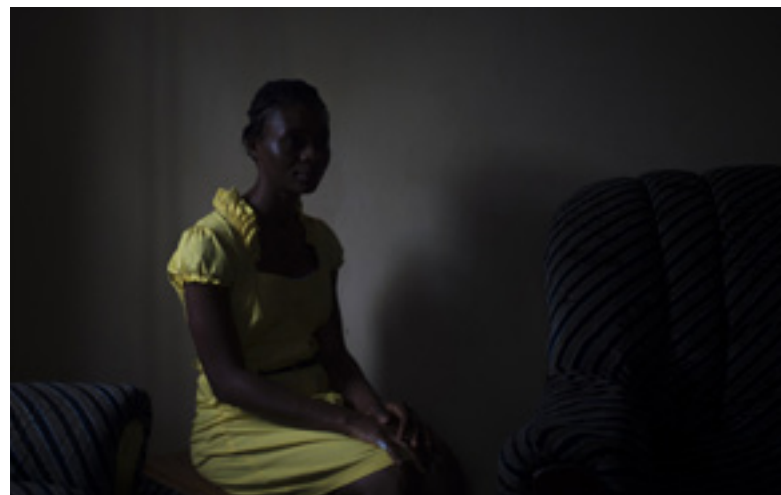
Sexuella övergrepp i skolan är en fråga som engagerar. Salimatu börjar förklara:

– Sexuella övergrepp är otroligt vanligt. Lärarna brukar säga till oss att om din hjärna eller dina pengar inte räcker till – då kommer dina inti-

ma kroppsdelar att rädda dig. Det är helt uttalat att det är mutor eller sex som gäller för att få godkända betyg, säger hon.

Ungdomarna berättar att lärare och rektorer ofta utnyttjar sin ställning i samhällena där de verkar. Det är vanligtvis de allra fattigaste barnen som utsätts. Pojkar tvingas att arbeta gratis efter skoltid på lärarnas jordbruk och flickor tvingas till sexuella tjänster. De som vägrar hotas med våld eller får underkänt i skolan och kan inte gå vidare till nästa årskurs.

Christiana deltar i ett av Plans projekt för att stärka flickor och har

Yeama heter egentligen något annat och vill inte visa sitt ansikte. Hon blev sexuellt utnyttjad av sin lärare varje dag under ett år för att få sina rättmätiga betyg.

tränat på att prata om de svåra saker som hon har varit med om. Hon berättar att hennes enkla bakgrund gjorde henne sårbar för utpressning från rektorn i hennes skola.

– Jag kommer från en by en bit härifrån. Mina föräldrar är fattiga och jag blev bortgift med en äldre man i Freetown mot min vilja när jag var 16 år. Han tvingade mig att ha sex och när jag vägrade misshandlade han mig svårt. Jag lyckades fly tillbaka till byn efter fyra månader.

Christianas mål var att flytta hem och börja i skolan igen. Men hennes familj ville inte veta av henne eftersom hon hade brutit äktenskapet och hon tvingades bo hos vänner. Hon började i skolan igen och rektorn erbjöd sig till en början att betala hennes skolavgifter.

– Jag var glad för att han betalade, men sen började han kräva sex. Jag vägrade och då förolämpade och trakasserade han mig inför mina klasskompisar. Han hotade med att jag inte skulle få mina betyg, säger Christiana.

– Jag var så frustrerad. Den här rektorn är en man som utsätter väldigt många flickor i byn för sexuella övergrepp och gör många av dem med barn. Men när jag rapporterade till andra lärare på skolan hände ingenting. Alla manliga lärare skyddar varandra.

– Så är det verkligen, säger Salimatu. Rektorn är mer orolig över skolans rykte än över hur eleverna behandlas.

Christiana bestämde sig för att försöka stoppa utnyttjande av flickor. Hon fick kontakt med Plan och lärde sig att könsbaserat våld är ett brott mot barns rättigheter. Christiana började informera de andra tjejerna och sa åt dem att säga nej till lärarnas förslag.

– Men jag blev mer och mer trakasserad av rektorn. Till slut hotade han att misshandla mig så jag var tvungen att flytta från byn och byta skola.

Hon fick stöd av Plan att ta sig därifrån och bor nu hemma hos en kvinnlig lärare i en ny stad där hon har börjat i skolan igen. Hon är fortfarande ambassadör för flickors rättigheter och har inte gett upp.

För att stoppa våldet mot flickor i skolan försöker Plan öka medvetenheten hos barn, föräldrar och skolmyndigheter om hur de kan identifiera sexuellt våld och vad de kan göra för att rapportera det.

Plan samarbetar också med regeringen, polisens familjestödsenheter, utbildningsdepartementet och lärarorganisationer för att stoppa våldet mot barn.

– Vi rapporterar och följer upp fall av övergrepp inom skolan och i samhället för att se till att offren får vård, skydd och stöd. Men visst är det så att ibland gör polisen och skolledningen väldigt lite för att ta itu med könsbaserat våld. I de fallen kan barnen känna att det är hopplöst, säger Mariama Zombo på Plan.

Yeama går inte kvar i samma skola längre men tänker fortsätta att studera i framtiden.

– Mitt mål är att utbilda mig till advokat och jobba för att stärka barns rättigheter i det här landet. Jag vill få en god ekonomi så att jag kan ge mina barn en bra utbildning. Jag vill alltid ha dem nära mig och ge dem det goda liv som de förtjänar. Jag skulle vilja säga till de lärare som gör så här mot barn att de ska sluta. Vi barn är framtidens ledare och vi kommer att sluta gå i skolan om vi riskerar att råka ut för övergrepp där.

Sierra Leone

Sierra Leone är ett av världens fattigaste länder och rankas som nummer 180 av 187 på FN:s Human Development Index. Mellan 1991 och 2002 ödelades landet av ett brutalt inbördeskrig. En rekordstor FN-insats satte stopp för kriget och sedan dess har ett demokratiskt samhälle börjat ta form.

Men fattigdomen är utbredd och mer än 60 procent av befolkningen lever på mindre än 1,25 dollar om dagen. Arbetslösheten och analfabetismen är fortfarande hög, särskilt bland ungdomar där cirka 70 procent är antingen undersysselsatta eller arbetslösa.

Exempel på Plans arbete i Sierra Leone

Rent vatten. Vattenkällorna är ofta förorenade och ligger flera kilometer bort. 3 200 människor fick förra året tillgång till rent dricksvatten och 12 000 grundskoleelever informerades om vikten av att tvätta händerna.

Utbildning. Innan Plan börjar arbeta med en skola tillfrågas barnen om vad de behöver för att få bästa utbyte av undervisningen. Plan arbetar tillsammans med lärare och myndigheter för att se till att barn får det skolmaterial de behöver och att de slipper ha lektioner utomhus.

Kamp mot könsstympling. Genom Plans projekt får unga kvinnor självförtroende och kunskap för att påverka och skapa förändring i samhället. Medvetenheten om flickors rättigheter höjs genom radio-program, möten, turnerande föreläsningar och affischer.

Barnfakta

Födelseregistrering:	78 procent
Nyfödda vaccinerade mot stelkramp:	87 procent
Spädbarnsdödlighet:	107 per 1 000 födda
Läskunnighet 15–24 år:	kvinnor 54 procent män 72 procent
Flickor gifta vid 18 års ålder:	44 procent
Flickor som är föräldrar vid 18 års ålder:	38 procent

Plan har 533 svenska faddrar med fadderbarn i Sierra Leone.

Källor: Plan, Unicef, UNDP.

Nya mål för en bättre värld – fokus på hållbarhet och utrotning av fattigdom

En värld utan fattigdom till år 2030. Det är det första av de 17 hållbarhetsmål som FN snart ska anta. De ersätter Millenniemålen och kommer att styra världens utvecklingsarbete de kommande 15 åren.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON • ILLUSTRATION: SARA-MARA

–Det är ambitiöst, brett och stort.

Det säger Plan Sveriges chef för policy och påverkan, Monica Lorensen, om de nya utvecklingsmål som FN väntas anta vid ett toppmöte i New York i slutet av september. Målen är 17 till antalet och de har tagits fram i den mest inkluderande process som någonsin har genomförts på global nivå.

– FN har haft konsultationer i närmare hundra

länder. Miljontals människor har varit med och tyckt till om det här.

Sedan början av 2000-talet har utvecklingsarbetet i världen styrts av Millenniemålen. De har sitt ursprung i den millenniedeklaration som FN:s medlemsländer antog år 2000 och som riktade strålkastarna mot utsatta människors behov. Året därpå kokades deklARATIONEN ner i åtta mätbara mål som bland annat handlade

om minskad fattigdom, fler barn i skolan och lägre barnadödlighet.

När målen löper ut vid årsskiftet kommer de att ersättas av de nya hållbarhetsmålen (Sustainable Development Goals) som ska gälla fram till 2030. Fokus är att utrota all form av fattigdom, samtidigt som jordens befolkning måste leva på ett hållbart sätt.

Vad har den här typen av mål för syfte?

Så har det gått med Millenniemålen

Här är några av de indikatorer som visar hur Millenniemålen har lyckats

MÅL 1: UTROTA EXTREM FATTIGDOM OCH HUNGER

Andelen extremt fattiga i utvecklingsländer har minskat.

MÅL 3: ÖKA JÄMSTÄLLDHETEN MELLAN KVINNOR OCH MÄN

Många fler flickor börjar i dag i skolan. Så här ser ökningen ut i Sydasien, där antalet flickor per 100 pojkar har stigit kraftigt.

MÅL 2: SE TILL ATT ALLA BARN GÅR I GRUNDSKOLAN

Antalet barn i skolåldern som inte går i skolan har minskat.

MÅL 4: MINSKA BARNADÖDLIGHETEN

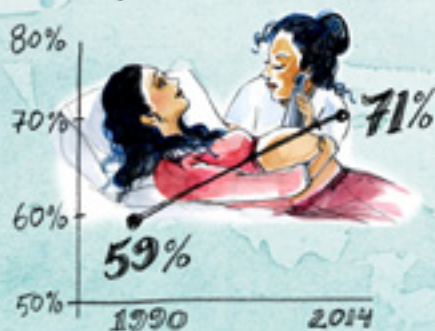
Antalet barn som dör innan de fyller fem år har minskat tack vare bland annat vaccinationer och tillgång till rent vatten.

Monica Lorensen framhåller att de hjälper till att mobilisera både politiskt och finansiellt stöd för viktiga frågor. De används också som påtryckningsmedel och kan underlätta arbetet med politiskt känsliga frågor som till exempel barnnäktenskap eller barnaga.

– Det faktum att alla länder skriver under att de ska satsa på de här frågorna kan hjälpa till att avpolitiserar dem och hållbarhetsmålen blir därmed ett verktyg i vår dialog med myndigheterna.

De 17 utvecklingsmålen är fler till antalet än de åtta Milleniemaålen. Framför allt innehåller de hela 169 delmål, jämfört med tidigare 21 stycken. De har också större fokus på miljö och hållbarhet samt frågor som i många länder är politiskt känsliga, till exempel

MÅL 5: FÖRBÄTTRA MÖDRAHÄLSAN

I dag får 71 procent av alla födande kvinnor hjälp av utbildad vårdpersonal. Det har bidragit till att halvera mödradödligheten sedan 1990.

MÅL 7: SÄKRA EN MILJÖMÄSSIGT HÅLLBAR UTVECKLING

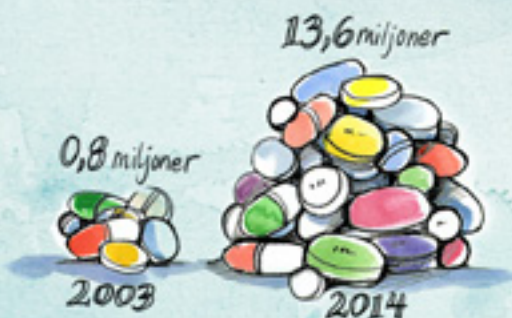
I dag har 91 procent av världens befolkning tillgång till rent vatten. År 1990 var siffran 76 procent.

samhällsstyrning och mänskliga rättigheter.

– Många tycker att det är för många mål men FN:s generalsekreterare har hållit fast vid dem och konstaterat att de är mellanstatligt förhandlade. Om FN öppnar upp för diskussion riskerar man att bli av med känsliga mål. Man vet vad man har men inte vad man får, konstaterar Monica Lorensen.

Målen är dessutom globala till sin natur vilket innebär att de gäller både rika och fattiga länder. Medan fattigare länder ställs inför stora utmaningar att utrota all fattigdom och hunger, kommer det att krävas ansträngningar av de rika länderna för att garantera att medborgarnas konsumtion är hållbar och att klimatförändringarna begränsas.

MÅL 6: STOPPA SPRIDNINGEN AV HIV/AIDS OCH ANDRA SJUKDOMAR

Antalet människor som får antiretroviral behandling mot HIV har mångdubblats. Det bidrar till att antalet nya fall av HIV minskar snabbt.

MÅL 8: ÖKA SAMARBETET KRING BISTÄND OCH HANDEL

Det totala biståndet var högre än någonsin 2014. Men bara fem av världens länder, bland dem Sverige, lever upp till FN:s rekommendation om att ge 0,7 procent av sin BNI till bistånd.

De nya målen:

1. Utröta all form av fattigdom överallt.
2. Utröta hunger, säkerställa tillgången till mat och förespråka ett hållbart jordbruk.
3. Garantera ett hälsosamt liv och välmående för alla åldrar.
4. Garantera utbildning av god kvalitet för alla och främja livslångt lärande för alla.
5. Uppnå jämställdhet och att alla kvinnor och flickor har större självbestämmanderätt.
6. Garantera säker tillgång till rent vatten och sanitet för alla.
7. Garantera tillgång till prisvärd, pålitlig och hållbar energi för alla.
8. Främja en hållbar och inkluderande ekonomisk tillväxt med produktiv sysselsättning och anständiga jobb för alla.
9. Bygga upp en hållbar infrastruktur, förespråka inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.
10. Öka jämlikheter inom och mellan länder.
11. Göra städer och mänskliga bosättningar säkra, motståndskraftiga och hållbara.
12. Garantera hållbara konsumtions- och produktionsmönster.
13. Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.
14. Bevara och nyttja haven och marina resurser på ett hållbart sätt.
15. Skydda, återställa och främja hållbar användning av ekosystemen på land, hantera skogen hållbart, bekämpa ökenspridning, stoppa markförstörelse och hejda förlusten av biologisk mångfald.
16. Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillgodose rättvisa för alla och bygga effektiva, ansvariga och inkluderande institutioner på alla nivåer.
17. Stödja verkställandet av hållbar utveckling och förnya det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

De bygger upp sina liv efter katastrofen

Fyra månader efter jordbävningen börjar återuppbyggnaden komma igång i Nepal, och många barn är tillbaka i skolan. Hundratusentals människor saknar dock fortfarande en permanent bostad inför vintern och hjälpbehoven är stora.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON

I augusti, fyra månader efter att jordbävningen drabbade Nepal, reser Plans svenske landschef Mattias Bryneson runt i landet och besöker några av de värst drabbade distrikten. Skillnaden jämfört med för bara en månad sedan är slående.

– Människor håller på att återskapa sina liv. De städar upp raserade byggnader, bygger bostäder. De sitter inte och väntar på hjälp utan är väldigt aktiva.

Efter jordbävningen bodde människor länge under presenningar, men i dag har många byggt tillfälliga bostäder bredvid sina skadade hus med hjälp av trä, bambu och plåt. Just byggmaterial är något som många nepaleser efterfrågar. Hundratusentals överlevande saknar fortfarande en permanent bostad inför den annalkande vintern då temperaturen kan sjunka till noll grader.

– Vi frågar ofta barn och vuxna ute i byarna vad de vill ha, i slutändan är det deras behov som styr, säger Mattias Bryneson.

Plan distribuerar bland annat plåtskivor som kan användas som tak och väggar och varma filter som behövs för att hålla värmen i de oisolerade husen. Under monsunperioden undviker många att bygga men när klimatet blir torrare i oktober väntas byggandet komma igång. Då kan plåttaken tas ner och användas till permanenta hus.

I Dolakha, ett bergigt distrikt öster om huvudstaden Kathmandu, skadades 363 skolor av jordbävningen och tusentals klassrum förstördes. Men i dag går de flesta barnen i skolan som vanligt, även om undervisningen sker i tillfälliga skolbyggnader. I en av de tillfälliga skolorna, som har över 400 elever, vittnar både elever och lärare om att barnen på många sätt har återhämtat sig från katastrofen, berättar Mattias Bryneson.

– Barnen är väldigt glada och spralliga och framför allt är det mycket färre som är rädda och oroliga jämfört med för några månader sedan.

I hela Nepal raserades eller skadades runt 25 000 klassrum av jordbävningen och behoven av återuppbyggnad är enorma, varför Plan har ett extra fokus på att bygga bra, tillfälliga skolor.

Men för att människor ska komma på fötter är de också i behov av försörjning. Människor vet självklart bäst själva vad de behöver så när det finns en fungerande marknad i närheten ger Plan, i samarbete med regeringen och andra organisationer, familjer ett kontantbidrag på 150 dollar som kan användas till både mat och återuppbyggnad. Det är ett

mer effektivt system än att transportera in förnödenheter utifrån. Tillsammans med lokalbefolkningen har kriterier tagits fram för vilka familjer som i första hand ska få stöd. Plan anlitar dessutom folk för att röja upp bråte mot kontant betalning. Varje person kan jobba upp till 30 dagar och på så sätt få en tillfällig inkomst.

I en situation där livet har vänts upp och ner kan korrekt information vara livsavgörande. Människor behöver veta hur de kan få hjälp med att bygga en ny bostad och ordna rent vatten och toaletter. De behöver råd om vart de ska vända sig när deras barn mår dåligt. Därför har Plan skapat hjälpbyråer som svarar på frågor och hänvisar människor både till Planprojekt eller till andra hjälporganisationer.

Ett av de största hoten mot barn efter jordbävningen är människohandel och både pojkar och flickor riskerar att tvingas in i tvångsarbete och prostitution. Därför har Plan tillsammans med Unicef satt upp kontroller vid de vägar där risken för människohandel är extra stor för att se till att barn som reser tillsammans med vuxna inte har råkat illa ut.

Att bygga upp Nepal kommer att ta tid. Enormt många byggnader, skolor och vårdinrättningar har skadats. Eftersom regeringen är svag – Nepal saknar en permanent konstitution och inga riktiga val har hållits på mer än tio år – så har hjälporganisationerna en viktig roll att spela.

– Nepal är ett land som har klarat sig genom många olika problem genom åren, men vi räknar med att det tar många år innan de drabbade områdena är återställda, säger Mattias Bryneson.

DE FÖRSTA TRE MÅNADERNA

Under de första tre månaderna efter jordbävningen i Nepal har Plan gett stöd till runt 196 000 personer, däribland 82 000 barn, i de värst drabbade områdena. Här är några exempel på vad stödet har gått till:

- 46 000 presenningar/rep och 32 000 matpaket
- 30 000 vattendunkar och 42 000 vattenreningstabletter
- 166 tillfälliga skolor
- 62 barnvänliga platser som når 12 000 barn
- Cash for Work-program som når 10 000 hushåll

Rubita, 7 år, Suspachemawati

– Jag var tillsammans med min mormor som hängde tvätt utanför vårt hus när jorden började skaka. Jag blev jätterädd och sprang in i huset men min mormor släpade ut mig. Vid den första jordbävningen fick vårt hus sprickor och vid den andra kollapsade hela huset. Vi förlorade våra madrasser, kläder, mattor och ris. När mat delades ut i vår by började alla slåss. Jag bar hem en stor dunk med olja som var jättehal.

NEPAL 6 VECKOR EFTER JORDBÄVNINGEN

Plan och fotografen Pieter Ten Hoopen träffade barn i spillrorna efter katastrofen

**Asish, 13 år och Nikhil, 12 år,
Suspachemawati**

– Jag är ledsen eftersom jordbävningen förstörde vårt hus. Jag har hjälpt mina föräldrar att rensa bråte hemma. Barn kan också hjälpa sina föräldrar genom att studera flitigt, säger Asish.

– Jag tycker att barn ska hjälpa till att bygga upp vår skola igen. Jag skulle verkligen vilja göra det, säger Nikhil, som oroar sig för framtiden och vad som kommer att hända med honom och hans familj.

– Före jordbävningen såg jag framåt och ville bli ingenjör. Nu med jordbävningen och alla efterskalv känns det som om vi kommer att dö, säger Nikhil.

Bibisha, 12 år, Suspachemawati

– Jag mår bra, men jag tror att mina föräldrar behöver stöd. De är deprimerade och oroar sig för ekonomin efter jordbävningarna. Jag tror att vi kommer att få det svårt i framtiden eftersom vår skola är skadad. I framtiden skulle jag vilja bli journalist och flytta härifrån. Jag vill inte gifta mig och skaffa familj för när du är gift kan du inte göra som du vill.

Raj, 14 år, Sundrawati

– Det vi först och främst behöver är mat, tak över huvudet, kläder och andra saker som utbildning. I framtiden vill jag bli pilot efter att ha pluggat länge. Jag tycker att barn ska vara mer delaktiga i arbetet efter en jordbävning eftersom det kan bli bråk när man delar ut nödhjälp. För att undvika det kan ungdomar som jag hjälpa till.

I Plan Sveriges årsberättelse finns alltid en post som kallas ”övriga insamlade medel”. Bakom det lite torra begreppet döljer sig historier om kreativa människor i alla åldrar som lever enligt devisen ”alla kan göra något”. Här kan du läsa om några av dem.

Musikerna Michael Petersson och Kim Stranne skänker intäkterna från sin senaste skiva ”Med vänlig hälsning” till Plan.

”Ingen kan göra allt men alla kan göra något”

Alla pengar som musikerna Kim Stranne och Michael Petersson tjänar på sin senaste skiva skänker de till Plan Sverige. Med 42 000 kronor insamlade under sommaren närmar de sig målet på 60 000 kronor.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON • FOTO: TOMAS JONSSON

– **Vi tycker att** det är väldigt roligt att göra musik och många människor uppskattar det, så varför inte använda det för att göra skillnad för människor. Det räcker att titta på ett nyhetsprogram så inser man att man behöver göra något för andra, säger Kim Stranne, musiker från öländska

Färjestaden som i maj släppte en ny EP tillsammans med sin bandkollega Michael Petersson från Kalmar.

Pengarna från försäljningen går oavkortat till Plans verksamhet runt om i världen. I slutet av augusti hade de fått in 42 000 kronor och de

” Skyndade mig hem till tjejerna efter ett lite sent möte på jobbet i dag. När jag kom hem var de inte hemma och inte hos backup-barnvakten. Hann få lite puls innan jag fick höra att Alma (10), Edith (5) och kusinen Nora (11) gick runt i området med en hemmagjord banderoll och samlade in pengar ”till fattiga och sjuka barn”. Givare som hade tid att lyssna fick naturligtvis även höra en sång som tack. Nu har vi enats om att skänka de 81 kronorna till Plan och #nepal. Och pappa-morbror har rundat av lite uppåt.

Kommentar på Plan Sveriges facebook-sida från Stefan Brockman i Upplands-Bro

har gott hopp om att överstiga målet på 60 000. Trots att försäljningen av cd-skivor har rasat de senaste åren har de lyckats sälja över 500 exemplar av skivan ”Med vänlig hälsning”.

– Går pengarna till ett gott ändamål så köper folk ändå och använder den som vykort eller ger bort i present i stället för en blomma. Låtarna ligger ju ändå på Spotify, säger Kim Stranne.

Han bubblar av entusiasm när han berättar om dem som har engagerat sig i projektet, utöver skivköparna. Michaela Leo som gjorde den målning som används som illustration till konvolutet. Eleverna på Bommersviksakademin utanför Stockholm som sedan köpte själva tavlan för 10 000 kronor. Planfaddern och sångerskan Anna Stadling som lånade sin röst till en av låtarna. De lokala glaskonstnärerna Robert Oldergaard och Maria Loheden som sålde en glaspjäs till gagn för insamlingen. Och musikstudion och tryckeriet som bidrog till att sänka omkostnaderna för cd-skivan.

– Det sprider sig, när någon gör något bra för dig ser du till att göra bra saker för andra personer. Jag tror att det här kan fortsätta och nästa år kanske vi gör en musikgala till förmån för Plan eftersom folk i regionen vet vem jag är, säger Kim Stranne.

– Ingen kan göra allt men alla kan göra något.

Vill du köpa skivan?

Mejla till skivatillplan@gmail.com

Språkintruktionsklassen på Globala gymnasiet hade jobbat ihop pengar som de tänkte använda för att göra något kul tillsammans. Men de bestämde sig i stället för att donera pengarna till Plans arbete för flickors rättigheter.

Här tänker eleverna globalt

Språkintruktionsklassen på Globala gymnasiet i Stockholm hade samlat ihop pengar till en utflykt men bestämde sig för att i stället skänka dem till Plans arbete för flickors rättigheter.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON • FOTO: LISA JANSSON

Efter att ha drivit skolkafeterian under en vecka hade klassen fått ihop en summa pengar som de hade tänkt använda för att hitta på något kul tillsammans – picknick, bowling eller bio var på förslag. Men till slut bestämde de sig för att i stället donera pengarna till Plans arbete, bland annat inspirerade av ett projektarbete med fokus på global utveckling.

– Vi tänkte att vi i så fall har roligt bara en dag men om vi donerar pengarna kan vi hjälpa många barn som har det svårt. Vi kan inte göra något stort men vi kan göra vad vi kan, säger Najah Abdulahi, som tillsammans med klasskamraten Marko Pajovic var en av dem som kläckte idén.

Marko nämner begreppet ”glokal” som en ledstjärna.

– Det betyder att det lokala påverkar situationen i världen och att världen påverkar oss. Om vi inte gör något fortsätter situationen i världen att vara densamma som i dag.

Efter att ha samlat argument som förklara-

de för klassen varför det var en god idé att donera pengarna, och fått tips av en lärare om Plan, var alla överens.

– Det är en sak att lära sig någonting, men utbildning innebär att man använder det man har lärt sig, konstaterar Najah och fortsätter:

– Jag har fått hjälp från Sverige och jag hjälper andra. Det är humant och hjälper mig att bli en bättre människa.

Najah och Marko fick idén att donera pengar till Plan.

Mokenfolket är en av alla etniska minoriteter i Thailand som saknar medborgerska rättigheter eftersom de ofta inte blir registrerade vid födseln.

Rätten till ett värdigt liv i Thailand

Om du inte har fått din identitet registrerad så existerar du inte. Så ser verkligheten ut för många barn och ungdomar från etniska minoriteter i Thailand idag. Genom registrering ger projektet "Right to a life in dignity" dessa barn och ungdomar chansen till ett värdigt liv.

TEXT: JOANNA GOUGH • FOTO: PLAN

På några årtionden har Thailand förvandlats från en jordbruksnation till en exportorienterad industrination. Landet har haft en mycket stark ekonomisk tillväxt, fattigdomen har sjunkit och hälsoläget och utbildningsnivån har förbättrats drastiskt. Trots detta lever mer än sju miljoner människor i extrem fattigdom, de flesta av dem tillhör etniska minoriteter i de norra delarna av landet.

Många av dem saknar medborgerska rättigheter eftersom de saknar juridisk status, och alltså är statslösa. Eftersom etniska minoriteter

diskrimineras har de svårt att få medborgarskap och därmed också problem med att äga land, rösta i politiska val, organisera sig och få tillgång till sjukvård och utbildning. En stor del av barnen och ungdomarna från dessa familjer går därför inte i skolan. Många kan heller inte gå i skolan eftersom de måste bidra till familjens försörjning.

På grund av fattigdom, låg utbildningsnivå och bristande kunskap om sina rättigheter är dessutom risken stor att barnen utsätts för trafficking och andra former av exploatering. Det är främst unga människor som

hamnar i farliga och lågt betalda arbeten på fabriker eller fiskebåtar, eller blir tvingade in i sexindustrin.

2013 inledde Plan och Diakonia projektet "Right to a life in dignity" för att minska den utsatthet som många människor från de etniska minoriteterna i Thailand lever under. Projektet, som stöds av Världens Barn-kampanjen, erbjuder och visar på fungerande metoder för registrering, antingen vid födseln eller senare. Information och utbildning är av avgörande betydelse för att människor ska kunna hjälpa varandra och ställa krav på myndigheterna att tillgodose deras rättigheter. Projektet stödjer också barnskyddskommittéer som bidrar till att öka samarbetet mellan myndigheter och organisationer i skyddandet av barn och deras rättigheter.

Med våra olika styrkor – Plans lokala närvaro och barnrättsarbete och Diakonias erfarenhet av lokal organisering och nätverkande – kompletterar vi varandra väl och fram till och med hösten 2014 hade projektet hjälpt nästan 26 000 människor att få legal status.

Världens Barn-kampanjen har pågått sedan 1997 och samlat in cirka 1,3 miljarder kronor. Plan har varit med i Världens Barn sedan 2006 och genom åren har vi fått ekonomiskt stöd för ett tjugotal projekt.

Var med och gör skillnad!

Under de år som insamlingen pågått har cirka 1,3 miljarder kronor samlats in, vilket har möjliggjort att 100 projekt världen över varje år fått ekonomiskt stöd i sina uppdrag för att säkra en bättre framtid för många av de barn som har det allra tuffast.

Nu finns möjlighet för dig att göra en insats. Tusentals frivilliga engagerar sig över hela landet, med konserter, evenemang och bössinsamling.

Vill du vara med och hjälpa till?
Gå in på www.varldensbarn.se/insamling
och läs mer om vad du kan göra!

Årets stora insamlingsdagar är
26 september och 3 oktober
Välkommen att delta du också!

Din gåva är alltid välkommen!

Sätt in den på Radiohjälpens plusgiro 90 1950-6,
eller betala via Swish på nummer 90 1950 6.
(ange "VB" i meddelandefältet)

Världens Barn
Radiohjälpen 90 1950-6

Fadderresor 2015/2016

Följ med Plan på en oförglömlig resa

Dominikanska republiken
7–21 november 2015

Tanzania
19 februari–6 mars, 2016

Nicaragua
10–25 april 2016

Filippinerna
April/maj 2016

Minimum 20 deltagare krävs för att en resa ska bli av.

Mer information på: www.plansverige.org/res-med-plan.
Nyfiken? Besök blogg.plansverige.org

För frågor och anmälan kontakta Givarservice via e-post:
fadder@plansverige.org eller telefon **08-58 77 55 00**.

Fadderberättelse:

Hos Natalie i byn på andra sidan bergen

I en avlägsen boliviansk by dit vägarna inte når bor Ylva Rosvalls och Ronnie Berggrens åttaåriga fadderbarn Natalie. Efter att ha gått tillsammans med sin morfar i tre timmar fick hon träffa sina långväga gäster från Sverige.

TEXT: YLVA ROSVALL OCH RONNIE BERGGREN

Efter många års väntan fick vi förra året äntligen möjlighet att åka till Bolivia för att hälsa på vårt fadderbarn. Vi reste tillsammans med guider från Världens Resor och Plan samt ett trettiotal andra faddrar. Resan gick via Buenos Aires i Argentina där vi mellanlandade och fick en guidad tur, både på dit- och hemvägen.

Vår första anhalt i Bolivia var Santa Cruz där vi blev in kvarterade på ett trevligt hotell med pool. Här fick de första medresenärerna träffa sina fadderbarn och vi fick möjlighet att följa med till en skola, där vi blev mottagna av skolans alla 37 barn som mötte oss med välkomstbanderoller och dansuppvisningar.

I nästa stad som vi besökte, Sucre, fick vi precis som i Santa Cruz en god inblick i landets förhållanden i samband med att vi besökte Plankontoret. Här fick vi möjlighet att följa med två andra resenärer för att hälsa på deras fadderbarn, Silvia, medan resten av gruppen gjorde ett skolbesök. Silvias familj bestod av 15 personer som bodde i några hus där det bedrevs jordbruksarbete. Pappan visade hur han skördade rågen med skära. Familjen bjöd sina långväga gäster på majs- och potatissoppa.

Nästa stopp var Potosi som är världens högst belägna stad på 4 100 meters höjd och där en stor del av befolkningen jobbar i gruvindustrin. Från Potosi gick färden vidare med buss över slingriga vägar i Anderna med fantastisk utsikt. Vi åkte söderöver till Tarijaregionen, där vårt fadderbarn bor.

Natalie är 8 år och hon har varit vårt fadderbarn sedan hon var drygt ett år. Hon bor hos sin mormor och morfar i en avlägsen by utan

Ylvas och Ronnies resa i södra Bolivia gick genom natursköna berg och dalar.
FOTO: PLAN

framkomliga vägar. Hon tillhör de fattigaste bland de fattiga i Bolivia. Vår resa dit började tidigt på morgonen då vi blev upphämtade i en jeep av Franco, som arbetar för Plan i Bolivia. Helena, en av guiderna från Plan Sverige, följde med oss som översättare. Efter två och en halv timme på fina asfaltsvägar över bergen kom vi till en sjö med flamingos. Härifrån övergick vägarna till grusvägar och så småningom genom terräng, över vattendrag och på slingriga stigar ytterligare drygt en timme.

Vi fick en fantastisk utsikt över byn där Natalie ska gå i skolan när hon blivit lite äldre. Väl nere i byn träffade vi Natalie, hennes morfar och morbror som hade gått från hembyn på smala stigar och över berg och dalar i tre timmar för att möta oss. Vi gick tillsammans till ett hus i utkanten av byn där vi åt vår medhavda picknick tillsammans.

Natalies morfar är bonde och odlar potatis, lök och bönor. Han berättade att han höll på att bygga ett nytt hus där han hoppades att de kan få ett rum, kök och toalett. Det är inte lätt eftersom allt material

måste fraktas med åsna på den höga höjden. Nathalie var mycket blyg inför det långväga sällskapet, men berättade att hon tycker om att läsa och att hon vill flytta till Tarija när hon blir stor.

Innan vi skildes åt följde vi dem en bit på den gamla Inkaleden uppför berget, för att långt borta kunna se den by där Natalie går i skolan, innan vi tog oss tillbaka på stigarna vid potatisåkrarna. Sen åkte vi hem från denna fantastiska dag.

Christina har varit volontär på Plan i Colombia i 25 år.

Eldsjälen i Villa Colombia

Plan skulle inte klara sig utan sina volontärer. De är ett viktigt stöd till den personal som arbetar ute i fält, de känner barnen och verksamheten och de tar hand om Plans personal och faddrar när de besöker området. Sedan 25 år tillbaka är Christina volontär för Plan i Colombia och hon har inga planer på att sluta.

TEXT: JOHANNA SPETZ • FOTO: PLAN

Christina lärde känna Fundación Plan, som Plan heter i Colombia, då de arbetade med att bygga skolor och toaletter och bistå sjukvården i området där hon bor. Christina säger att hon såg vilken skillnad Plan gjorde och därför var det självklart för henne att ställa upp när hon blev tillfrågad.

– De förklarade för mig vad jag skulle göra och höll workshops, berättar Christina.

Att vara volontär innebär att vara Plans förlängda arm på plats. Christina skriver rapporter om barnen, hjälper till när brev ska läsas och besvaras, och med foton som ska skickas till faddrarna. Hon uppdaterar även Plans personal om barnens situation.

I dag finns det cirka 940 volontärer i Colombia. Christina har tidigare varit teamledare för fyra volontärer i byn Villa Colombia och trots att de andra volontärerna regelbundet byts ut av olika anledningar fortsätter Christina – hon konstaterar att någon måste finnas på plats för att se till att projekten utförs och samtidigt hålla reda på barnen. Framför allt drömmer hon om en ljus framtid för de unga i byn, eftersom hon är rädd att arbetslösa ungdomar ska dras in i kriminalitet. Gerillan finns i bergen runt om byn och de har snabba pengar att erbjuda i form av droghandel.

– Framtiden ser jag som mycket svår eftersom det inte finns jobb så de drar runt på gatorna. Förhoppningsvis kommer någon som grundar ett företag med arbete för de unga. Om man inte får jobb flyttar man till en annan stad eller går med i gerillan.

En tydlig förbättring som har skett i byn och som ger Christina hopp inför framtiden är den nya gymnasieskola som har öppnat med stöd från Plan. Förr fanns endast en skola som rymde klasser upp till årskurs fem och de som ville läsa vidare fick komma till skolan på helgerna. Numera finns det två skolor i byn och ungdomarna har möjlighet att gå ut gymnasiet.

– Jag är glad över att vara en del av Plans arbete, särskilt Plans skolprojekt. Det sker förbättringar för familjerna och för barnen, de utvecklas och vill studera vilket är det viktigaste, säger Christina.

Christina är en populär person i byn och alla känner henne. Även bland Plans personal är hon mycket omtyckt. Hon tar hand om dem när de kommer på besök i byn och dörren till hennes hus står alltid öppen.

Christina ber att få skicka en hälsning till alla svenska faddrar om att deras bidrag är värdefulla och gör stor skillnad.

– Mina barn var själva inskrivna hos Plan och de hade mycket bra faddrar från Holland. Så jag önskar att Plan fortsätter likadant.

En viktig kugge i maskineriet

Ingrid Munther har varit volontär på Plan Sverige nästan sedan starten. Hon är inte bara ett känt ansikte på kontoret utan också en viktig kugge i Plans verksamhet.

TEXT: ANETTE EMANUELSSON FOTO: PLAN

En gång varannan vecka tar Ingrid Munther tunnelbanan och spårvagnen från hemmet i Hässelby norr om Stockholm till Hammarby sjöstad där Plan har sitt kontor. Där tillbringar hon eftermiddagen med att bistå med administrativa uppgifter som kräver många händer. Ofta handlar det om att underlätta korrespondensen mellan faddrar och fadderbarn.

– Jag kuverterar brev och läser igenom brev som ska skickas. Eftersom det handlar om barns säkerhet ska allt gå genom Plans kontor, det ska inte förekomma några adresser. Jag är en kugge i det här maskineriet.

När Ingrid Munther pensionerades från sitt lärarjobb 1997 ville hon hitta meningsfulla aktiviteter att fylla sin tid med. Efter att ha volontärarbetat för Stockholms kulturhuvudstad hade hon fått blodad tand och genom sin dotter, som hade ett fadderbarn i Peru, fick hon upp ögonen för Plan. Hon togs emot med öppna armar på kontoret som på den tiden endast hade ett 20-tal medarbetare.

– Sedan dess har jag bara fortsatt. Jag vill göra nytta på något sätt och jag tycker om Plans idé att de som behöver hjälp själva är verksamma, med stöd från Plan. Det verkar som att arbetet gör nytta och därför känner jag att jag kan stötta det.

Ingrid Munther är språkintresserad och får ofta hjälpa till att översätta fadderbrev till och från engelska och franska. Hon brukar till och med ta översättningsjobb med sig hem. Hon ser också till att fadderbrev inte har något olämpligt innehåll.

– Det är ganska enkla jobb men man träffar många likasinnade och vi pratar mycket. Alla är väldigt engagerade och det är bra stämning. Bland volontärerna finns dels många pensionärer och dels studenter som ser det som ett sätt att komma in i branschen.

Under årens lopp har många fadderbrev passerat genom Ingrids händer och hon vet vid det här laget vad de brukar innehålla. Medan faddrarna berättar om Sverige, det svenska klimatet och om barn och barnbarn, berättar fadderbarnen om hur det går för dem i skolan. Ingrid

Ingrid Munther har varit volontär på Plan i snart 20 år.

Munther rekommenderar alla som är intresserade att testa på volontärrollen.

– Det finns alltid jobb åt oss när vi kommer och vi blir omhändertagna på ett fint sätt. Man kan komma precis när man vill, man kontaktar bara en volontärsamordnare om vilka dagar som passar. Jag har trappat ner lite på senare tid men brukar jobba tre timmar varannan vecka.

Är du intresserad av att bli volontär?

Läs mer på plansverige.org/volontar,

mejla till volontar@plansverige.org eller ring 08-58 77 55 00.

Together for good

Du har väl inte missat att Plan International och barnkanalen Nickelodeon tillsammans uppmärksammar barn som förändrar världen? Det handlar om barn som gör skillnad hemma, i skolan och på andra platser. Gå in på Nickelodeons hemsida good.nickelodeon.se och rösta på det bidrag du tycker förtjänar att vinna en resa till USA och Nickelodeons HALO Awards-gala, som uppmärksammar ungdomar som gör gott för andra. Röstningen pågår fram till den 20 september.

När första avsnittet av Mum Enough sänds på Familjelivs webb-tv (www.familjeliv.se/webbtv) i mitten av september finns Plan med på ett hörn. Vi bad programledaren Anitha Schulman att berätta om programmet och samarbetet.

Hallå där Anitha Schulman...

Vad handlar programmet om?

– Tillsammans med inbjudna gäster diskuterar vi heta ämnen där människor har många olika åsikter som rör föräldraskap och mammaliv, allt från förlossning till bröstmjölksersättning.

Vad går samarbetet med Plan ut på?

– I varje avsnitt kommer vi att sända ett reportage från Uganda som knyter an till programinnehållet. Vi samarbetar med Plan för att få ett intressant omvärldsperspektiv och hitta likheter mellan länderna. Ofta är det samma mekanismer som är i farten i andra länder som hos oss och det kan bli en aha-upplevelse för tittarna. Hur pratar man till exempel med sin tonåring om sex i Sverige och Uganda?

FOTO: MATHIAS SJÖSTRÖM

Varför är det här en fråga som intresserar dig?

– Jag är adopterad från Indien och har ett annat bagage än många andra. Jag drabbas

ofta av "stackars dig-diskussioner" medan jag själv ser mina erfarenheter som en styrka. Därför vill vi undvika reportage där syftet är att tycka synd om människor. Det handlar snarare om att även om vi har olika förutsättningar och utmaningar är problematiken och känslorna kring de här frågorna ofta likadana.

Vad är dina förhoppningar inför reportageresnan?

– Jag har aldrig varit på en liknande resa och är väldigt spänd inför det här. Jag tror att det blir starka möten och att jag kommer att påverkas som människa. Det känns både spännande och lite läskigt.

Vinner en vinner alla

I PostkodLotteriet får du oftast dela din vinnarglädje med grannarna i postnumret! För när en av er vinner, då vinner också alla andra i postnumret som har en lott. Några som alltid vinner är Plan och övriga cirka 50 ideella organisationer som delar på överskottet från lottförsäljningen.

Gå in på www.stodlinjen.se om du eller en anhörig spelar för mycket.

De senaste tolv månaderna har cirka 140 lottköpare blivit miljonärer och kunnat göra verklighet av sina drömmar. Vem vet, nästa gång kan det vara din och dina grannars tur att vinna stort på att vara med i Lotteriet.

Ny vinstchans varje dag

De högsta dagliga vinsterna lottar vi ut på fredagar – upp till 100 000 kr per lott, en Volvo V60 och en miljon kr. Och alla vinster är skattefria!

Cirka 200 000 vinster i månaden

Förutom alla de ordinarie vinsterna har du dessutom chans att få dela på många miljoner i GrannYran tre gånger per år och i många extradragningar under året. För allt det här betalar du bara cirka 5 kr per dag, dvs 160 kr per månad.

Över 14 miljoner vinster

I år är det 10 år sedan PostkodLotteriet startade här i Sverige. Under de här åren har vi delat ut över 14 miljoner vinster värda en bra bit över 8 miljarder!

postkodlotteriet.se

Du är fin, precis som du är

– **Jag vet inget!** Jag är ful! Jag är tjock! JAG KAN INTE!

Det här får jag höra nästan varje dag, speciellt från tjejer. Kanske för att jag tillbringar mest tid i den miljön där tjejer brukar uttrycka sig så här. För att många har inställningen att det hänger på utseendet om de ska bli accepterad av omgivningen. Jag vet inte riktigt varför de gör så här. Men jag tror att de som säger detta vill höra det motsatta av någon. Att till exempel kompiserna ska säga: "Nej det är du inte! Du kan! Du är fin, sluta!" För det är det som vi människor vill höra, att vi "duger" precis som vi är och vi vill ha uppmärksamhet och bekräftelse.

Därför skulle jag vilja säga följande till de ungdomar som känner att de inte duger som de är:

Det blir som en ond spiral. Efter dagar, veckor eller år, så blir det jobbigt att lyssna på vad det är du inte tycker om hos dig själv. Inte bara för dig och din självkänsla, utan också för personerna runt omkring dig. Till slut kanske de börjar få en liknande inställning och tänker på samma sätt om sig själva.

Plötsligt blir det normalt att hela tiden trycka ner sig själv, fast du inte ens tror på det längre.

Så sluta med den inställningen! Tänk det motsatta, umgås med dem som tar fram det bästa ur dig och säger positiva saker om dig, utan att du behöver jaga komplimanger. För då blir allt mycket enklare. Du kanske inte märker det först, men personerna runt omkring dig kommer att se att du blir en lyckligare person.

I artikel två i Barnkonventionen står det att alla är lika mycket värda, att ingen ska bli sämre behandlad bara för att vi är olika. Du har rätt att vara den du är utan att någon ska få dig att känna att du behöver förminka dig själv.

TRO på dig själv! Du kan! Och du är inte egoistisk om du säger det högt. I stället kan det inspirera dina vänner att göra och tänka samma sak. Så ställ dig framför spegeln och säg: – Jag kan! Jag vet saker! Och jag är bra, precis som jag är! För det är du.

Av Ida Engblom

ILLUSTRATION: SARA-MARA

#ifalljagvardu på festival

I augusti under **We Are Sthlm**, som är Europas största ungdomsfestival, var vi i Plans ungdomsråd givetvis på plats i Kungsträdgården i Stockholm. Under en vecka var vårt tält ett ställe dit en mängd ungdomar i alla åldrar kom för att tycka till, diskutera orättvisor i världen, och tänka till om sina rättigheter som barn genom att ta del av vår kampanj #ifalljagvardu.

Kampanjen var vår stora satsning under festivalen, och den fungerade otroligt bra. Den är enkel men väcker samtidigt många nya tankar.

Syftet med kampanjen är att göra ungas röster hörda, trots att de inte har rösträtt. Våra besökare fick fundera ut ett budskap som de ville förmedla till dem som bestämmer – under parollen "ifall jag var du".

Vi fick uppleva gemenskap, ta del av olika människors tankar, känna energin från både yngre och äldre barn och det fanns även en massa dans och musik i tältet bredvid.

Det var en lyckad vecka där vi fick stor spridning på Plans budskap och nådde ut till många barn som fick tillfälle att tänka till lite extra, diskutera samhällsfrågor med kompisarna och bli lyssnade på.

Av Jennie Gustafsson

Returadress:
Plan Sverige, Box 92150
120 08 Stockholm

Posttidning B

Fadderresa 10–25 april 2016

Följ med oss till färgstarka Nicaragua!

Under resan kommer vi att besöka kaffeplantage, vandra på vulkanslutningar i molnregnskog och se den spännande vulkanön Ometepe belägen i Nicaraguasjön. Nicaragua är ett naturskönt land med en växande ekoturism, ett rikt djurliv och härliga stränder. Här finns även fina kolonialstäder och vackra landskap. Dessutom får ni besöka Plans projekt, se hur vi arbetar och träffa era fadderbarn.

Läs mer på plansverige.org/res-med-plan eller kontakta Givarservice på 08-58 77 55 00.